

CHRISTOPHER HAMPTON

NEBEZPEČNÉ VZTAHY

(LES LIAISONS DANGEREUSES)

Překlad | **Vladimíra a Ladislav Smočkovi**

Inscenační úprava | **Adam Doležal a Martina Pokorná**

Režie | **Adam Doležal**

Dramaturgie | **Martina Pokorná**

Scéna | **Michal Syrový**

Kostýmy | **Agnieszka Pátá-Oldak**

Hudba | **Petr Zeman**

Choreografie šermu | **Karel Kočí**

Markýza de Merteuil | **Pavla Janiššová**

Vikomt de Valmont | **Vuk Čelebić**

Paní de Volanges | **Jarmila Šimčíková**

Cecilie de Volanges | **Karolína Jägerová**

Azolan | **Petr Németh**

Paní de Rosemonde | **Eva Navrátilová j.h.**

Paní de Tourvel | **Vladimíra Vítová**

Emilie | **Eliška Huberová Malíková j.h.**

Rytíř Danceny | **Miroslav Sabadin**

Služebnictvo | **Alena Vávrová**

Klára Marxová j.h.

nebo Tereza Ševčíková j.h.

Jakub Cupák

PREMIÉRA 12. LEDNA 2019

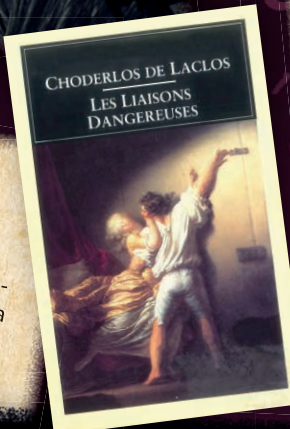
O autorovi

Britský režisér, scénárista a překladatel **Christopher Hampton** se narodil v roce 1946 na Azorských ostrovech. Po dětství, stráveném v Egyptě a Zanzibaru, studoval v Oxfordu francouzštinu a němčinu. Pro divadlo začal psát velmi záhy; když mu bylo 18 let, napsal hru *When Did You Last Time See My Mother*, díky níž se stal nejmladším dramatikem, jehož dílo bylo inscenoováno na prestižním londýnském West Endu. Tento rekord drží dodnes. Koncem 60. let psal Hampton výhradně pro divadlo Royal Court, od 70. let je nezávislým dramatikem a scénáristou.

Hampton je autorem mnoha divadelních adaptací a některé své hry převedl do filmové podoby (včetně *Nebezpečných známostí*, za něž získal Oscara pro nejlepší adaptovaný scénář). Naopak ke Cronenbergovu snímku *Nebezpečná metoda* napřed napsal scénář, aby ho poté přepracoval do podoby divadelní hry. K Hamptonovým ceněným textům patří také hra o spalujícím vztahu prokletých básníků Rimbaulta a Verlaina *Úplné zatmění*, která v Česku vynesla cenu Thálie Petru Mikeskovi (inscenace divadla v Mladé Boleslavi z roku 2014 v režii Pavla Kheka).

Nebezpečné vztahy napsal Hampton jako adaptaci románu Choderlose de Laclose v roce 1985 pro Royal Shakespeare Company. Premiéru měla hra ve Stratfordu, o rok později byla inscenace přenesena i s původním obsazením do Londýna. Prvním představitelem Valmonta na jevišti byl Alan Rickman (později proslavený rolí Severuse Snapea ve filmové séze o Harrym Potterovi), markýzou de Merteuil byla Lindsey Duncan, která za rok 1987 už *Nebezpečné vztahy* v tomtéž obsazení slavily úspěch na Broadwayi.

V současné době se Hampton věnuje především překladům soudobé francouzské dramatiky do angličtiny (překládá např. hry Yasminy Rezy a Floriana Zeller) a jako libretista spolupracuje na operách s králem minimalistické hudby Philipem Glassem.

Literární předloha

Hamptonovy *Nebezpečné vztahy* jsou divadelní adaptací románu v dopisech *Nebezpečné známosti* z pera francouzského spisovatele Choderlose de Laclose (1741–1803). Jako vojenský důstojník Laclose velkou část Evropy a setkával se s lidmi všech profesí i sociálního postavení. Patřil také ke svobodným zednářům. Literární činnost Laclose stála vojenskou kariéru – po vydání *Nebezpečných známostí* a spisu *Úvahy o vlivu Vaubanova génia* se dostal do nemilosti nadřadnou šanci a zemřel jako generál při oblíbené italské Tarentu.

Román *Nebezpečné známosti*, tvořený celkem 175 dopisy, vyšel poprvé roku 1782 a vzbudil obrovský rozruch. Autor totiž myslil, že sbírkou skutečných dopisů, což mělo zvýšit věrohodnost celého příběhu. Tehdejší aristokracie román vnímala jako útok proti předrevolučnímu režimu. Připomeňme, že jen za několik málo let vyústilo s pádem Bastily i celé monarchie.

Ještě v průběhu 19. století měla četba tohoto románu příchut' skandálu. V češtině měly *Nebezpečné známosti* vyjít poprvé roku 1914, ale výběr v překladu Karla Šafaře (pod názvem *Nebezpečné poměry*) byl zabaven úřady. První vydaný český překlad knihy (šlo rovněž o výběr, tentokrát pod názvem *Nebezpečná přátelství*) vyšel pak o pouhý rok později v překladu Kamila Grunda. V letech 1928–1929 vydal svůj překlad S. K. Neumann. Moderní český překlad z pera Dagmar Steinové je až z roku 1968, zatím poslední českou verzí vytvořil v roce 2013 Alan Beguivin.

Epistolární román,

nazývaný též román v dopisech, je specifický literární útvar. Díla jsou psána formou smyšlených dopisů, v některých případech jsou doplněna i deníkovými záznamy či novinovými články. Autoři tak mohou přiblížit subjektivní pocity svých hrdinů z více úhlů pohledu. Svůj zlatý věk prožíval román v dopisech v 17. a 18. století a stal se předchůdcem moderní psychologické prózy, přetrvával však i v 19. a 20. století. V posledním dvacetiletí se objevila nová variace epistolárního románu – román v e-mailech. Příklady klasického románu v dopisech jsou vedle *Nebezpečných známostí* např. Rousseauova *Julie* aneb *Nová Heloisa*, Goethovo *Utrpení mladého Werthera* nebo *Drakula* Brama Stokera.

Nejznámější filmové adaptace

Nebezpečné známosti (*Les Liaisons dangereuses*), Francie/Itálie 1959, režie: Roger Vadim, hráli: Jeanne Moreau, Gérard Philipe, v malé roli Boris Vian

Nebezpečné známosti (*Dangerous Liaisons*), USA/Velká Británie 1988, režie: Stephen Frears, hráli: Glenn Close, John Malkovich, Michelle Pfeiffer, Keanu Reeves, Uma Thurman – 3x Oscar za scénář, výpravu a kostýmy

Valmont, Francie/USA 1989, režie: Miloš Forman, hráli: Colin Firth, Annette Bening

Velmi nebezpečné známosti (*Cruel Intentions*), USA 1999, režie: Roger Kumble, hráli: Sarah Michelle Gellar, Ryan Phillippe, Reese Witherspoon

Les Liaisons dangereuses, 1959

Dangerous Liaisons, 1988

Valmont, 1989

Cruel Intentions, 1999

Libertinismus,

jinak též volnomyšlenkářství, je způsob myšlení, navazující na ideály francouzských osvícenců 18. století. Propaguje však nejen volnost názorů, ale též společenských mrávek. Odrázem v literatuře je vedle *Nebezpečných známostí* Choderlose de Laclose zejména tvorba markýze de Sade.

ZÁPADOČESKÉ
DIVADLO
V CHEBU

Inspice a nápověda | **Rudolf Voborník**
Světla | **Roman Deršák**
Zvuk | **Radek Šnajdr**
Garde | **Alena Vávrová**
Vlášeny | **Jana Chroustová**
Rekvizity | **Jiří Navrátil**

Zřizovatelem Západočeského divadla je město Cheb.
Inscenace vznikla za finanční podpory ministerstva kultury ČR a Karlovarského kraje.

Ředitel ZDCH | **Jan Svoboda**
Umělecký šéf ZDCH | **Zdeněk Bartoš**

Program vydalo Západočeské divadlo v Chebu
Program připravila | **Martina Pokorná**
Grafická úprava | **Jan Krčál**
Foto | **Michal Mráka**

Autorská práva v České republice zastupuje
DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentura, z. s.,
Krátkého 143/1, 190 03 Praha 9 – Vysočany

Poživování zvukové a/nebo zvukově-obrazové nahrávky
představení je přísně zakázáno.

Informace a prodej vstupenek
v obchodním oddělení divadla, tel. 354 432 522.
Rezervace on-line na www.divadlocheb.cz

Cena programu 20Kč

